СЕНТЯБРЬ
21
четверг
1939 он
№ 218 (2918)
Сэн 10 мунгэ

БVХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

БУРЯТ-МОНГОЛ YНЭН

ВКП(б)-эйн Б.-М
Обкомой ба
БМАСС Р-эй Верховно
Соведэй Президиумай
ОРГАН

MOSKVAA, KREEMLЬ.

ARADUUDAI AGUUJIXE VOOŻDЬ STAALINDA, TEREENEI BOJEVOI SORAATNIGUUD—SOVEED PRAVIITELЬSTVIIN GLAVAA NYXER MOOLOTOVTO, MANAI ORONOI ZEBSEGTE XYSENYYDIIJI XYTELBERILEGŞE, OBOROONIIN ARADAI KOMISSAAR, SOVEED SOJUUZAI MAARŞAL NYXER VOROŞIILOVTO

Bidener, Buriaad-Mongol Respyyblikiin stoliiciin—Ulaan-Ydiin azalşad bolbol Poolşodo azahuudag, darlagdahan axadyyner—ukraiincuud ba beloryyssyydiiji manai aldarta Ulaan Aarmiin zebsegte xysenyydeer xamagaalxa tuxai Soveed praviitelьstviin sesen şiidxeberiiiji xaluunaar ba negenhanalaar haişaanabdi.

Ene istoriiçeska xemzeejabuulganuud bolbol darlagdahan, eksploataacalagdahan maassiin gansaxan ynen xamagaalagşa, manai aguujixe bolьşeviigyydei Paartiin nacionaalьna asuudaliiji geniaalьnaar şiidxelgehee yndeheine, eneenei bodoto zişeenь xadaa Soveed Sojuuzai nacionaalьnostьnuudai azabaidal ba kylьtyyriin badaralta bolno.

Socialiis Buriaad-Mongoloi azalşad bolbol manai aguujixe exe oronoi byxii aradtai xamta zagsan, poolьsko paanuudai eksploataaciin jarmoo doro baigaa eehediingee axadyyner ukraiincanuud ba beloryyssyydte axadyygei johoor tuhalaxaa garaa harbaina.

Bidener bolbol Baruun Ukraiina ba Beloryyssiin axadyy azalşadta xandaza, miir ba araduudai zol zargal xadaa aguujixe Staalinska Konstituuciin untaraşagyi naraar gereltyylegdehen, manai xysete Soveed Gyrende gansal oldoxo geze xelenebdi. Gansal araduudai voozdь—aguujixe Staalinai geeni, gansal syleelegdehen soveed aradai xysen xadaa Taanariiji Poolьşiin uxaagyi xytelberilegşedeer oruulhan, tere urşagta dainhaa Taanariiji zaisuulza şadaxa ba miirne azabaidalaar huuxa argabaidaliiji Tanda ygexe baina.

Bidener, Buriaad-Mongoloi azalşad bolbol III-daxi Staalinska Tabanziiei zoriigonuudiiji dyyrgexiin tylee eeriingee poostnuud deere arbadaxin jixe eneergieer, ynen sexeer ba gin zoriigtoigoor xydelmerilexebdi geze paartiiiji ba Soveed praviitelьstviiji naiduulnabdi. Socialiis gyrenei gadaadiin ba dotoodiin daisanuudta esergyy temeselde eehediingee angiiin, revoliycioonno heremziiji yşee byri deere yrgexebdi.

Bidener bolbol manai ilagdaşagyi Xydelmerişen-Tariaaşanai Ulaan Aarmi xadaa eeriingee syleeleigiin zoriigonuudiiji xyndeteigeer dyyrgexe ba şine gaixamşag gabijaagaar eeriigee xuşaxa geze bata naidanabdi.

Socialiis Buriaad-Mongoloi azalşad bolbol Soveed praviitelьstviiji, staalinska CK ba aguujixe Staaliniiji toiron, xexeemeixiheeş ylyy zagşanxai ba paarti ba soveed praviitelьstviin tyryyşiinь uriaalaar jamarşhaa daabariiiji dyyrgexeer belen baina.

Manai xysete, ilagdaşagyi Xydelmerişen-Tariaaşanai Ulaan Aarmi mandag!

Araduudai aguujixe xanibarisaan mandag!

Sesen mergen Soveed Praviitelьstvo mandag!

Bolьşeviigyydei aguujixe Paarti mandag!

Araduudai voozdь, tanil ba bagşa aguujixe Staalin mandag!

RKKA-gei GENERAALЬNA ŞTAABAI OPERATIIVNA MEDEE

Sentiaabriiin 18

Sentiaabriiin 18-nai yderei torşo şoo, Ulaan Aarmiin seregyyd xadaa poolьsko aarmiin çaastьnuudiiji xamanxajaza vrgelzelheer ba ydeşe boltor ilmenyyd gazarnuudiiji ezelee gebel:

Xoino—Baruun Beloryyssiide—Svenciaani goorod, Liida geze tymer zamai yyzel, Novogrydyyk goorod, Orliaa niutag (Nemaan myren şadar), Slonim, Volkoviiske gooroduud ba Jagleeviç tymer zamai staanciiji (Miinske-Breest-Litoovsko tymer zamai liini deere).

Urda—Baruun Ukraiinada—Sarnii geze tymer zamai yyzel, Lyyck, Stanislaavov, Galiiç Krasnaa, Byçaaç gooroduud.

Ulaan aarmiin tyryy koloonnuud xadaa Lьvoov ba Viilьno gooroduudta dytelbe.

SENTIAABRIIIN 18-nai, GERMAANO-SOVEEDSKE KOMMIYYNIKE

Poolьşodo jabuulga xeze baigaa, Soveed ba germaanska seregyydei zoriigonuud tuxai yndehebarimtagyi eldebtyrelei ygenyydei taraxagyin tula, SSSR-ei praviitelьstvo ba Germaaniiin praviitelьstvo bolbol, ede seregyydei jabuulga xadaa Germaaniiin gy, ali Soveed Sojuuzai intereessyydte xarşa, tereşelen Germaani ba SSSR-ei xoorondo batalagdahan dobtolisoxogyin tuxai paaktiin dyyxe ba yzegiiji zyrişehen jamarşji zoriigo tabina bişe geze medyylne. Xarin, ede seregyydei zoriigonь, Poolьsko gyrenei unalgaar ebdegdehen gurim ba amagalan baidaliiji hergeen bodxoolgo ba gyreneigee azabaidaldaxi ysloovii iji şinedxen baiguulxadanь poolьşiin xynzondo tuhalalga bolno.

Talliinska poortdo poolьsko podloodkanuud

Leningraad, sentiaabriiin 18. Soxom medeenyydei johoor, poolьsko podvoodno loodkanuud xadaa pribaltiiiska gyrenyydei poortnuudta, tendexi praviitelьstvenne zarim niuurnuudai zyghee demzelgiiji olozo, xorgodono. Tus medeenei johoor, ede poortnuudta poolьsko podvoodno loodkanuudhaa gadna, busad zarim oronuudai podloodkanuud xorgodono. Sentiaabriiin 18-da, anxanda Talliinska poorthoo (Estooni) gargagdahan Poolьşiin podvoodno podloodkanuudai negenь medegdeegyiteeşe jabaşahan baina. Iime uşarta, estoonsko zasaguudai talahaa xaixararamzagyi baigaa geze tuxailagdana. Baltiiiska uhanuudta xorgodood baihan podloodkanuudai talahaa alibolxo diveersinyydte esergyy xemzeenyyd Soveed Baltiiiska Floodoi komaandovaniaar abtana.

(TASS).

SSSR-ei azalşad bolbol Soveed praviitelьstviin sesen, blagoroodno poliitikiiji demzene

Vojeenne xeregiiji şudalxa

Ulaan-Ydiin PVZ-gei instrymentaalьna ceexiin xydelmerişed, inzeneerne-texniiçeske xydelmerilegşedei (xojordoxi smeenede xydelmeriideg) miiting xadaa sentiaabriiin 17-noi ydeşiin sagta bolhon baina. Nyxer V. M. Moolotovoi raadiogoor xelehen xandalgiinь tuxai nyx. Kyidin yge xelebe.

Tiigeed, xeden xynyyd vestypaalba. Tedenei dunda, ceexiin tyryy maaster nyx. Demeentьjev yge xelehen baina.„—Baruun Ukraiiniin ba Baruun Beloryyssiin aradzoniiji xamagaalalgadaa abxa gehen, manai praviitelьstviin şiidxeberi ton zyb. Tere xadaa miirei tylee temesegşed—progressiivne xyntyreltenii ji bajarluulna. Bidener bolbol yiledberiiingee froont deere zişeete hainaar xydelmerilze, ton yndernyyd pokazaatelьnuudiiji tuilaxa johotoibdi. Vojeenne xeregiiji ton hainaar şudalja. Ede byxiimnai, manai geroiiçeska aarmida tuhalxanь eli—geze, ygejee dyyrgebe.

Praviitelьstvaar abtahan tus xemzeejabuulgiiji ene ceexiinxid ton xaluunaar ugtaba.

Gaalьçenko.

Oronoo xamagaalalgada belemdi

Ene sentiaabriiin 17-do, hyniiin I çaasta, tymer zamai traansportiin Ulaan-Ydiin depoogoi kollektiivei miiting boloo. Miitingdenь 200 garan xynyyd suglarba. Tedener xadaa Soveed praviitelьstviin tolgoi nyxer V. M. Moolotovoi raadiogoor xelehen yge tuxai partkoomoi sekretaarь nyxer Knyyrovei medeeseliiji duulaad baixadaa,—„Bidener, tymer zamai traansportiin depoogoixid xadaa Soveed praviitelьstviin gadaadiin sesen poliitikiiji negen hanalaar demzenebdi. Myn, Xydelmerişen-Tariaaşanai Ulaan Aarmiiiji, Uhan Seregei Floodiiji ulam byxezyylxiin tylee eehediingee yiledberi deere şine şinenyyd amzaltanuudiiji tuilaxabdi. Gadna, paarti ba praviitelьstviin tyryyşiin uriaagaar, aguujixe Exe oronoo xamagaalalgada xezeedeş belemdi. „Araduudai voozdь nyxer Staalin mandag!", „SSR Sojuuzai Marşaal nyxer K. Voroşiilov mandag!"—gehen rezoliyyce abba.

Cedeenov.

XALUUNAAR DEMŻENEBDI

Ene sentiaabriiin 17-noi hyniiin yjede, Selengiin paroxoodstviin, „Pograniiçnik", „Ulaan-Yde", „Kyibeşev" g. m. paroxooduudai komaandanuudta miitingnyyd bolhon baina. Ede syydnenyydei komaandanuud bolbol Baruun Ukraiiniin ba Baruun Beloryyssiin aradzoniiji, manai Soveed oronoi xysete Ulaan Aarmiaar xamagaalxa gehen, praviitelьstviin şiidxeberiiiji xaluunaar demzebe.

F. F.

SESEN POLIITIKE

Muxar-Şiber. (Telefoonoor abtaba). Sentiaabriiin 19-de, aimagai socialiis kylьtyyriin baişan soo, raioonno ceentrei azalşad—kolxoozniguud, xydelmerişed ba slyyzaçanerei miiting bolbo. Xamtadaa 500 garan azalşad suglaraa.

BKP(b)-ein aikoomoi sekretaarь nyxer Xabaltyyjev miitingiiji neexe zuuraa, Soveed praviitelьstviin tolgoi Viaçeslaav Mixailoviç Moolotovoi medeesel tuxai xelebe.

Hyyleerenь, 10 şaxuu xynyyd yge xelebed, tedener xadaa manai oronoi azalşadai axadyyner bolxo—Baruun Ukraiiniin ba Baruun Beloryyssiin 11 milliioon aradzoniiji xamagaalxiin tula praviitelьstvaar abtahan xemzeejabuulga bolbol manai gadaadiin sesen poliitike myn, eneeniiji negen hanalaar haişaanabdi geze xelened. Myn, eneen tuxai rezoliyyce abba.

G. Daşiijev.

Ulaanproletaarcanuudai goolos

Sentiaabriiin 17-do „Kraasna Proletaari" geze Moskoovsko staanko baiguulgiin zavoodoi 3000 garan xydelmerişed, inzeneernyyd, teexnigyyd ba slyyzaşçiner bolbol Soveed praviitelьstviin glavaa nyxer Moolotovoi raadiogoor xelehen yge tuşaa partkoomoi sekretaarь Fyykinei medeeseliiji sonosxiin tula niit zavodskoi miitingde suglarba.

Poolьşodo azahuugşa, şuhaaraa axadyy ukraiincuud ba beloryyssyydte tuha xyrgexiin tula manai seregyyd xadaa xiliiji dabaza garaba gehen, nyxer Fyykinei ygenь nerjeme aplodismeentnyydeer ugtagdahan baina.

—Bidener xadaa, Baruun Ukraiiniin ba Baruun Beloryyssiin, axadyygei negeşuhata araduudta tuha xyrgexe tuxai manai praviitelьstviin şiidxeberiiiji xaluunaar haişaanabdi geze xelebel, — mexaniiçeske ceexiin texnoolog Aleksaaşkin vestypleenidee xelebe,—zavoodoi byxii kollektiivei hanaliiji medyylneb geze bodonob.

Ede ygenyydenь xysete aplodismeentnyydeer xuşagdahan baigaa.

Negen hanalaar abtagan rezoliyyce soonь iigeze xelegdene:

„Baruun Ukraiiniin ba Baruun Beloryyssiin axadyy araduudta tuha xyrgexe tuxai manai praviitelьstviin şiidxeberiiiji xaluunaar amarşalnabdi. Ene sesen şiidxeberi xadaa Soveed praviitelьstviin miirne poliitikiin yrgelzelelenь myn. Soveed praviitelьstvo xadaa, hyylei yje xyrter neitraalьna baigaa, tiin manai gyrenei ujalganuudiiji dyyrgexiin tylee bidener erid zagsanabdi, zygeer, tiixe zuuraa, poolьsko bankruudtahan praviitelьstvoor xairagyi xajagdahan araduudta tuhalamza yzyylelgiiji ba tedeende, miirne azaldanь ysloovinuudii baiguulalgiiji eehediingee ariuun ujalga geze toolonobdi.

Ulaanproletaarcanuudai kollektiiv bolbol ene xariuusalgata momeentede, eehediingee zoriigiiji xysed oilgono. Yiledberi deerexi manai xydelmeri xadaa manai inag exe orondo dostoino baixiinь tula, xysejee xojor ba gurba daxin jixe bolgoxobdi.

(TASS).

GRYYZŞÇIGYYDEI GOOLOS

Hyniiin smeenede xydelmeriideg, Ulaan-Ydiin priistaniiin gryyzşçigyydei miiting bolbol sentiaabriiin 17-noi ydeşiin sagta bolhon baina. Tus miiting xadaa nyxer V.M. Moolotovoi raadiogoor xelehen yge tuşaa, gosparoxoodstviin politotdeelei naçaalьnigiiji orologşo nyxer Peerdnikov ygiiji sonosohon baina.

Hyyleerenь, staxaanovcuud—gryyzşçigyyd vestypaalba. Tedener xadaa manai socialiis oronoi Xydelmerişen-Tariaaşanai praviitelьstviin gaixamşagta poliitikiiji haişaahan ba syleete Soveed aradai axadyyner bolxo—Baruun Ukraiiniin ba Baruun Beloryyssiin aradzoniiji xamagaalxa gehen, praviitelьstviin sesen şiidxeberiiiji yiledberiiin ba poliitiiçeske debzelteer ugtahanaa medyylhen bainad.

Tus xemzeejabuulgiiji haişaaxa,—aşaa zeelgiingee plaaniiji ylyylen dyyrgexe geze, rezoliyyce soogoo dursahan baina.

C. DOR.

Yiledberiiin ba poliitiiçeske şine debzelteer ugtaba

Ulaan-Ydiin Sydoremoontno zavoodoi mexaniiçeska ceexiin kollektiivei miiting—sentiaabriiin 17-noi ydeşiin sagta bolhon baina. Baruun Ukraiiniin ba Baruun Beloryysiin xynzoniiji xamagaalalgadaa abxa gehen, manai praviitelьstviin sesen şiidxeberi tuxai tere miiting deere suglaragşad sonoshon baina.

Yge xelegşed—staxaanovcuud, yiledberiiin komandiirnuud bolbol praviitelstvaar abtahan xemzeejabuulgiiji ton jixeer haişaahanaa, demzehenee medyylhen bainad.„—Praviitelьstviin gadaadiin poliitikiiji haişaaxa, yiledberiiin şine şinenyyd amzaltanuudiiji tuilaxa"—geze batalan abhan rezoliyyce soogoo bişebe.

Şiilkin.

Aguujixe Staalinda, bolьşeviigyydei paartida, soveed praviitelьstvoda preedannostiiiji demonstraacalalga

Byxiigoorodoi miitinghee

Ene onoi sentiaabriiin 19-nei yder, ydeşiin 6 çaasta, Ulaan-Yde goorodoi, revoliyyciin plooşçadь deere olomiangan azalşadai miiting bolhon baina. 70 garan miangan xydelmerişed, soveed intelligeentnyyd, huragşad, ulaanarmeicyyd, komandiirnuud suglaraba.

BKP(b)-ein gorkoomoi sekretaarai ujalgiiji dyyrgegşe nyx. Tatьjaanin miitingiiji neebe. Miiting deere suglaragşad—xyxiyy omog xynyyd xadaa SSSR-ei Verxoovno Soveedei depytaad, BKP(b)-ein Obkoomoi ba Ulaan-Ydiin gorkoomoi sekretaarь nyxer S. D. Ignaatьjevai udxatyges vestypleeniiiji ton jixe honirxol ba anxaraltaigaar sonoshon baina.

Nyxer Ignaatьjev bolbol, aguujixe Staalinai soraatnig—Soveed Praviitelьstviin tolgoi V. M. Moolotovoi,—Soveed praviitelьstvo bolbol Poolьşodo azahuudag, eehediingee axadyy—ukraiincanuud ba axadyy—beloryyssyydte tuhalxiin tula, tedeende garaa harbaixa jabadaliiji eeriingee ariuun ujalgada toolono", „xiliiji dabaza, Baruun Ukraiiniin ba Baruun Beloryyssiin aradzonoi azabaldal ba zeeriiiji eeriingee xamagaalga doro abxa tuxai seregyydtee prikaaz ygexiijinь Ulaan Aarmiin glaavna komaandovanida zaxiralta ygtehen baina" gehen gaixamşagta ygiljinь, manai oronoi azalşad xizaargyi jixe haişaal ba bajaraar ugtahan tuxainь xelebe.

—Manai Xydelmerişen-Tariaaşanai aldarta Ulaan Aarmi bolbol, eeriingee aguujixe ba istoriiçeska syleeleigiin zoriigiiji aldar soloor ba gabijaagaar dyyrgexe baina—geze, nyxer Ignaatьjev xelebe. Manai Buriaad-Mongol arad bolbol byxi soveed aradtajaa xamta, Soveed Praviitelьstviin sesen poliitikiiji xaluunaar haişaana. Tede xadaa Ulaan Aarmiin bojevoi froontnuud deere gaixamşagta ilaltanuudiiji tuiladagtal adliaar, eehediingee yiledberiiin froontnuud deere, urdanь yzegdeegyi gaixamşagta amzaltanuudiiji tuilaxa baihanaa naiduulna geze, nyx. Ignaatьjev medyylbe.

Miiting deere suglaragşad bolbol nyxer Ignaatьjevai xelehen ygenyydiiji xaluunaar, nerjeme aplodismeentnyydeer ugtaba. Ulaan-Ydiin PVZ-gei xydelmerişed, inzeneerne-texniiçeske xydelmerilegşedei ba slyyzaşçinerei zyghee nyxer Krsezanoovski vestypaalaa. Tere xadaa—manai Exe oron—SSSR-ei xilenь oirooxyrteşegyi. Daisad xezeedeşji orozo şadaxagyi. Baruun Ukraiiniin ba Baruun Beloryyssiin aradzoniiji xamagaalaxaar, poolьşiin xiliiji dabaza orohon aldarta Ulaan Aarmiin bojeecyyd bolbol eehediingee xyndete ujalgiiji ynen sexeer ba geoliçeskoor bejelyylxenь labtai.

Manai zavoodoi—Buriaadai Gigaantiin kollektiiv bolbol soveed graazdanuudai miirne azaliijinь sag yrgelze obsluuzivalxa, socialiis oronoigoo oboroonno xeregselei aşaa teelgiiji zişeete hainaar xangaxabdi. Yiledberiiin şine şinenyyd amzaltanuudiiji tuilaza, tereegeeree, Exe oronoigoo, aldar gabijaata Ulaan Aarmi ba Ulaan Floodoigoo xyseşadaliinь ulam byri bexizyylxe xeregte tuhalxiin tula byri xyseteigeer ba staxaanovskaar azallaxabdi—geze naiduulhan baina.

Xydelmerişen — Tariaaşanai Ulaan Aarmiin bojeecyyd, komandiirnuud ba poliitxydelmerilegşedei zyghee, staarşa politryyk nyx. Rozaanov yge xelebe.

Ulaan Aarmiin soloto bojeecyyd, komandiirnuud ba poliitxydelmerilegşedei tyleelegşe nyx. Rozaanovai tribyyn deere garaxadanь, miitingde xabaadagşad xadaa xysentyges aplodismeentnyydeer ugtaa. Ene xadaa manai oronoi azalşadai, Ulaan Aarmidaa tiime inag duratai baihanainь gerşe myn.

Nyx. Rozaanov xelene: — Poolьşiin praviitelьsvto ba aarmiinь komaandovani bolbol, eehediingee aradiiji xeere, gamgyi xajaad, terjeleze arilhan baina. Manai aradai axadyyner —Baruun Ukraiiniin ba Baruun Beloryyssiin aradzoniiji xamagaalalgadaa abxa gehen, Soveed praviitelьstviin sesen şiidxeberi —gaixamşagta, Staalinska şiidxeberi myn.

Nyxer Rozaanov xadaa Ulaan-Yde goorodoi azalşadta doro bişegdehen ygenyydeer xandaba:—Staxaanovskaar xydelmerilze, yiledberiiin froontnuud deere gaixamşagta ilaltanuudiiji tuilagtii! Bidener, Ulaan Aarmiin bojeecyyd bolbol daisadiiji xasaanovskaar soxixobdi!

Mynee xojordugaar imperialiis dain xadaa Aazida ba Jevroopodo hyzeren baihan yjede, gansal manai ilagdaşagyi Soveed oron bolbol xyntyreltenei geeni nyxer Staalinai sesen xytelberi doro, ilaltiin tug doro, nege ilaltahaa nygee ilaltada naidamtaigaar xyrene. Staalinska miirne poliitikiin aguujixe tug bolbol, byxiidelxein progressiivne xyntyreltenii ji negedelde xysentygeseer uriaalan, naranai tujaada adaliaar gerelten baina.

Buriaad-Mongoloi intelligeentnyydei zyghee, respyyblikiin gabijaata artiist nyx. Baldanoo eeriingee ygiiji,—Aguujixe koraabliiin—SSSR-oronoi rylevoi, araduudai voozdь nyxer Staalin mandag!—geze, dyyrgene. Amarşalgiin aplodismeentnyyd xyseteigeer xynxinne.

Bajaraar dyyren azalşad xadaa bagşa Staalindaa amarşalgiiji elьgeebe.

XILIIN SAANAHAA TELEGRAAMMANUUD

BARUUN FROONT DEEREXI VOJEENNE JABUULGANUUD

Nьju-Ioork, sentiaabriiin 16. Jynaited preess aagenstviin medeesehenei johoor, francuuzska seregyyd xadaa zyyn Saaradaxi germaanska territoorido nebteren orohon ba Ziitriidiin liiniiin urda baihan nemeecke poostnuudta dytelze oşohon baina. Germaanska artilleeriiin galai ton xysetei baibaşji, francuuzska seregyyd bolbol ysegelder xyreze jirehen gazartaa poziicanuudiiji ezelne. Francuuzska seregyydei operaacanuudanь gol tyleb Saarbriyykkenei ba Bliiz myrenei xoorondo jabuulagdana. Germaanska vojeenne zasaguud bolbol Kleinbliiterodoort, Bliiznanbaax, Bliizmengeen, Bebeelьsxeim, Ayjyrsmaaxer gooroduudhaa xynzoniiji evakyiirovalna, tiime deerehee Saaradaxi şuluun nyyrhenei bajalig uurxainuudta kontrooliiiji aldana geeşe. Neemcyyd bolbol artilleriiiske galai intensiivnostiiiji şangadxahan ba olon tooto samoliooduudiiji baruun froontdo elьgeebe geze francuuzska medeesel batalana. Germaanska xynde artilleeri xadaa Saarbriyykkendexi aeropoortiiji, Birnbeergiiji, tereşelen francuuzska seregyydei ezelhen poziicanuud deeree bexizexe denь haad uşaruulxiin tula, Saarbriyykkenei zyyn tee baihan modonuudaar xuşagdanxai dobonuudiiji boombodohon baina.

(TASS)

Loondon, sentiaabriiin 16. Reiter aagenstviin medeesehenei johoor, baruun froont deere francuuzska pexoota xadaa Ziirkiin xoito seektorte germaanska şuxala poziicanuudiiji ezelhen baina. Taankanuudaar demzegdehen francuuzska pexootiin çaastьnuud bolbol Saarska froont deerexi şuxala poziicanuudiiji, terenei teodo xojor dereevninyyd ba azaglan xaralgiin poostiiji oruulalsaad ezelhen baina. Ysegelder yder ba hyniiin torşo soo, francuuzska seregyyd xadaa muu ulariilai ba daisadai artilleeriiin intensiivne galai baibaşji uragşaa dabxiza yrgelzelheer baigaa.

Ziigtriidiin liini deere germaanska avanpoostnuud bolbol bogonixon kontrataakanuudiiji xebe. Gebeşji, enenь hyniiin yjede ezelehen niutagdaxi poziicanuudaa haizaruulxadanь germaanska seregyydte haad uşaruulaagyi xa. Hyylei xeden ydernyydte francuuzska aarmiiin glaavna operaacanь xadaa Mozeelь myrenei xazuudaxi Ziirkiin seektorte germaanska seregyydei ataakanuudiiji soxixodo zoriuulagdahan baina.

Protiivnig suxarixa yjedee, Mozeelь myrenei xazuugaar baihan tymer xargiinuudiiji ali bolxoor handargana. Busa froontdo, tusagaarlabal, Saarahaa baruun teeşee 19 kilomeetrte, francuuzska seregyyd bolbol uragşaa amzaltataigaar dabxina.

(TASS).

Baruun froont deere angliiska seregyydiiji koncentraacalga

Nьju-Ioork, sentiaabriiin 16. Jynaited preess aagenstviin medeesehenei johoor, gadaada xeregyydei angliiska ministeerstvo bolbol Aangiidaxi poolьsko posooldo, angliiska seregyydiij baruun froont deere koncentraacalga tuxai medeesehen baina.

(TASS).

XITADDAXI VOJEENNE JABUULGANUUD

(Şynatinhee TASS-iin korrespondeentnyyden medeesehenei johoor)

URDA XITADTA

Froontnuud deere şimee anirgyi. Busa froontnuud deerexi baildaanuud tuxai medeenyyd oroogyi.

* * *

Oficiaalьna medeenei johoor, sentiaabriiin tyryyşiin xaxadta japooncuudai niite geegdelenь 10427 xyn bolhon baina. Xitaduudaar 132 xyn pleende abtaba. Xitad trofeinyydei toodo 370 morid, 496 vintoovkanuud, 14 pyiimiooduud, 2 buu ba bojepripaasuud. Xitaduudaar, japoonsko taankanuud ba broneviiguud ygei xegdehen, japoonsko 45 syydnenyyd şingeegdehen baina.

RYMIINIDE ŞINE DEKREED

Pariiz, sentiaabriiin 18. Gavaas aagenstviin medeesenenei johoor, Rymiinidexi azaxiiji „vojeenne belen baixiin sostojaanida" oruulxa tuxai dekreed Byxareestde toiilogdobo, Rymiiniiin gadaada xudaldaanda praviitelьstvenne şanga kontroolь baiguulagdaxanь.

(TASS).

Гээгдэлые дары усадхаха

Загарай, сентябрь 19. (Телефоноор абтаба). Аймагай олонхи колхозууд ургаса хуряалгаа дvvргэжэ байна. Гэбэшье, Усть-Курбиин, Дээдэ-Тальцын сельсоведvvдэй колхозууд хуряалгынгаа площадиин 4-нэй 3-ыешье хуряагаагvй, аймагаа гэдэргэнь татажа байна. Гадна, аймаг дотор таряа сохилго, һvрилэлгэ ба таряа тушаалга хангалтагvйгөөр ябуулагдана.

Республика дотор намарай тарилгын ба намарай пар хахалалгын ябаса тухай БМАССР эй Наркомземэй мэдээ

1939 он, сентябрь 10

Аймагууд	Дvvргэлтэнь процентээр: намарай тарилга	Дvvргэлтэнь процентээр: намарай пар хахалга
Бичурай	114,2	1,0
Яруунын	108,6	—
М-Шибэрэй	100,0	2,2
Тарбагатайн	97,9	8,7
Кабанскын	80,1	0,6
Хориин	76,3	5,0
Тvнхэнэй	80,5	10,0
Загарайн	72,5	1,0
Баргажанай	35,4	1,8
Кяхтын	52,6	1,5
Закаминай	49,0	1,0
Селенгын	33,8	2,2
Улан-Удын	—	7,1
Баунтын	—	—
Хойто-Байгалай	—	—
Эдиин	—	—
хамта	81,0	2,8

Молотилкануудые хvоэдөөр хэрэглэхэ

Кабанскын аймагай колхозууд болбол юрэнхыдөө таряа хадалгые дvvргэжэ байна. Гэбэшье, таряа һvрилэлгын, сохилгын хvдэлмэрн тон хангалтагvйгөөр ябуулагдана. Аймагай газартаряалангай таһагай сентябриин 15-най мэдээнэй ёһоор, хадагдаһан таряанайнь гансахан 16,1 процентэнь сохигдоод байна.

Энээнэй гол шалтагаань юуб гэхэдэ, молотилкануудань мууса хvдэлмэрилнэ, элдэб шалтагаануудһаа хэдэн vдэрөөр дэмы байна, удэрэйнгөө нормые дvvргэнэгvй.

Һvрилэгдөөгvй ба сохигдоогvй таряан хуряагдаһанда тологдодоггvй гэжэ бvгэдэндэ vни мэдэгдэһэншье һаань, Кабанскын аймагай хvтэлбэрилэгшэд болбол энээные vшөө хvсэд ойлгохые хvсэнэгvй. Сентябриин 15-да, Кабанскын аймагай колхозууд болбол хадаһан таряанайнгаа 34,5% һvрилөөд байна.

Мvн, гvрэндэ таряа тушаалга, зарим колхозуудай хvтэлбэрилэгшэдөөр хэрэгсээгдэдэггvй. Райуполнаркомзагай сентябриин 15-най мэдээнэй ёһоор, таряа тушаалгын план оройдоо 15,2 проц. дvvргэгдөөд байна. Худэриин, Степано-Дворецкын сельсоведvvдэй хvтэлбэрилэгшэд болбол нэгэшье килограмм таряае тушаагаагvй аад, юу бодожо, юу хvлеэжэ байна гэйшэб?

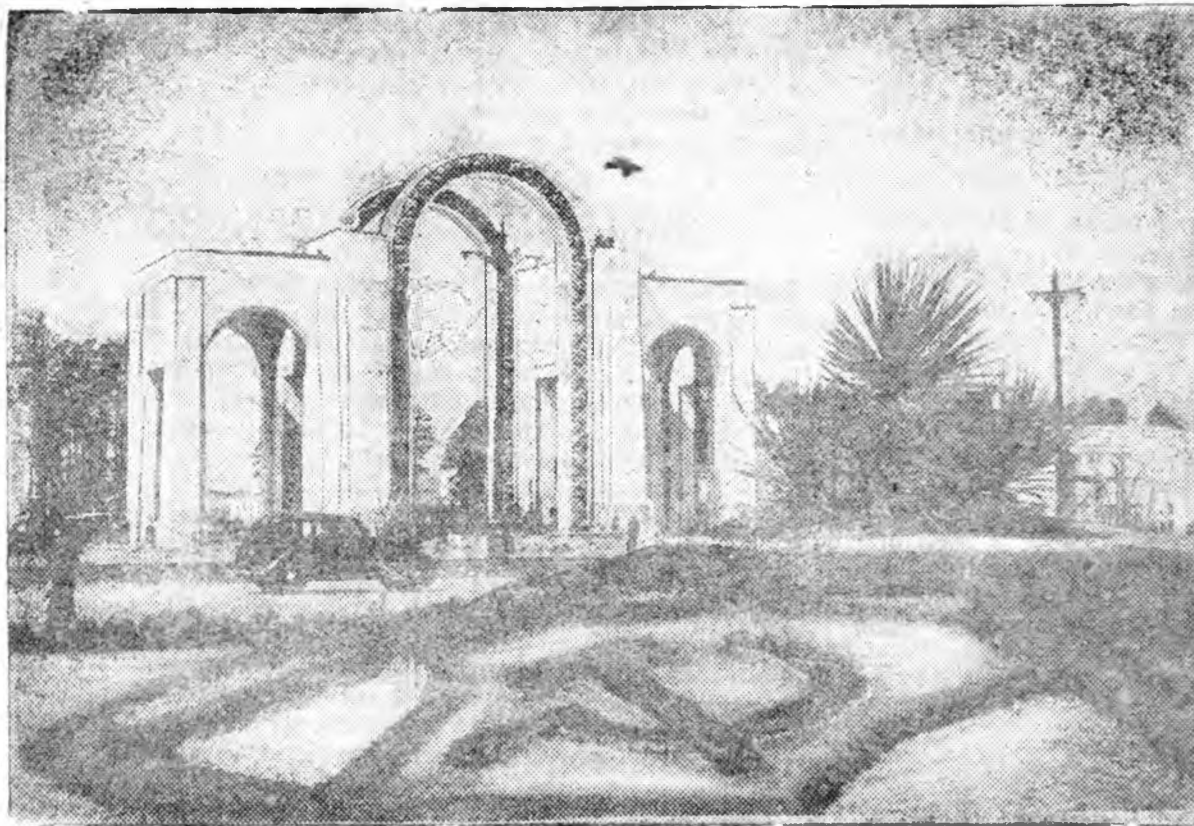
Vшөө һайнаар хvдэлмэрилхэ бvхы условинуудтай байһан, Кабанскын аймагай колхозууд хадаа парторганизацинуудай vдэрбvриин туһаламжаар, хуряалгын бvхы хvдэлмэрние ойрын vдэрнvvдтэ эрхимээр дvvргэхэ байһань лабтай.

Ген. Бажанов.

Республика дотор таряа хуряалгын ябаса тухай БМАССР-эй Наркомземэй мэдээ

1939 он, сентябрь 15.

Аймагууд	Дүүргэлтэ просентээр: Таряа хадалга	Дүүргэлтэ просентээр: Сохигдоһонынь
Тvнхэнэй	100.0.	28,2.
Кяхтын	100,0.	14,6.
Зэдын	100,0.	6,7.
Закаминай	100,0.	0,6.
Баргажанай	97,9.	14,3.
Кабанскын	97,7.	16,1.
Яруунын	96,1.	14,8.
Хориин	94,7.	20,3.
Бичурай	93,4.	26,1.
Тарбагатайн	93,1.	15,1.
Загарайн	84,6.	35,0.
Улан-Удын	84,4.	20,3
Селенгын	82,3.	22,1.
Мухар-Шибэрэй	77,2.	27,4.
Хойто-Байгалай	44,8.	—
Баунтын	—	—
Хамта	93,0	19,1.

Byxesojuuzna xydeө azaxiin viistavke
ZURAG DEERE: Viistavkede oroxo glaavna yyden. (Sojuuzfoto).

НЮТАГАЙ ҺОНИНУУД

Ссудаяа тулэхэ хэрэгтэй

Энэ ондо, манай республикын колхозууд хадаа хvдөөажахын банкада 2 миллион 800 мянган тvхэриг мvнгэ ссуда тvлэхэ ёһотой байгаа. Тээд, сентябриин нэгэнэй мэдээгээр нэгэ миллион 476 мянган тvхэриг гv, али 50 процентһээ багахан vлvvтэй тvлэгдэнхэй байна. Зvгөөр, олон колхозууд болбол болзорһоо урид тvлэһэн байха юм. Жэшээлхэдэ, Улан-Удын районой колхозууд: „Красна Октябрь", „Авангард", „18-дахи партсъезд" ба бусад олон колхозууд болзорһоо урид тvлэһэн байна.

Гадна, гvрэндэ тvлэхэ ёһотой ссудаяа оруулха тухай өролдодоггvй колхозууд бии. Тодорхойлон хэлэбэл, Кяхтын районой „Улаан-Субагта", „Большевик" г. м. колхозууд, мvн тэрэшэлэн Загарайн районой, „СССР-эй Обороно", «Май нэгэн» колхозууд болбол ссудаяа тvлэхын тухай анхаралаа табинагvй.

ШЭНЭ БАРИЛГАНУУД

Наркомздравай барилгын таһагай хvсөөр, Улан-Удэ городто (Зауда) 40 һууритай, тvрэлгын гэр баригдажа байна. Энэ барилгын сэнгынь хамтадаа 672 мянган тvхэригөөр хараалагданхай. Тэрээнһээ гадна, Улан-Удэ городто инфекционно больница баригдажа байна. Тус больницын штукатурка, водопровод ба бусад дотор талын хvдэлмэринvvд сентябрь һарын нэгэнэй мэдээгээр 50 процентһээ дээшэ дvvргэгдэһэн байна. Эдэ барилганууд хадаа энэ оной һvvлээр дvvргэгдэхэ.

ТОО БVРИДХЭЛГЭ ЭХИЛЭБЭ

Энэ оной сентябриин 15-һаа октябриин 25 хvртэр Бурят-монгол республика доторхи, арадай гэгээрэлэй учреждени-нvvдэй (АймОНО, эхин, хvсэд бэшэ дунда, дунда ба дээдэ һургуулинууд, уншалгын байшангууд, Улаан булангууд г. м.) тоо бvрид-хэлгэ болохо байна.

ДРАМАТИЧЕСКА[Й] КРУЖОК ЭМХИДХЭБЭ

Бурмногопромсоюзай хvдэлмэришэд болбол драматическа струннэ оркестрэй ба багашуудай художественно самодеятельностиин кружогуудые эмхидхэбэ. Тус кружогойхид хадаа Бурмногопромсоюза[й] артельнуудай хvдэлмэришэдые ба тэдэнэй бvлэнэрнvvдые художественно наадаа[р] хангаха байна.

Literatuurna bajaligiiji zybeer xereglexe

Literatuuraar zaadag bagşa bolbol, eeriingee yrooguudiiji yngergexedee, huragşadiiji kommuniis johoor xymyyzyylxe—iime xyndete zoriigiiji bejelyylgede, byxii anxaralaa tabixa johotoi. Xeneişji medexede, jamar negen predmeedeer zaniaati yngergexedee, kommuniis oobşcestviiji baiguulagşad—azalai, nauuk in, teexnikiin baatarnuud—geroinuudiiji beledxelgede, tere zaniaatinь zoriuulagdanxai baixa johotoinь eli.

Huragşadiiji kommuniis johoor xymyyzyylxe xeregte, xydoozestvenno literatuura—ton bajalig materiaalnuud bolzo ygene. Literatuuraar zaadag bagşa xadaa literatuurna byxii kyyrsiingee zaabarinuudiiji, politiiçeske talaar deede xemzeede yngergexe johotoi. Zygeer, literatuuriiji zaalga xadaa huragşadai niite obrazovaaniiijinь deeşelyylxehee gadna, aguujixe Exe orondoo, kommuniizmiin xeregte, Leeninske-Staalinska Paartida, xyntyreltenei geeni nyxer Staalinda preedanne, duratai ba Soveed patriotiizmiin hanalaar nebterenxei baixa—iimenyyd şanarnuudiiji, yxixybyydte ygexe ba iimeer xymyyzyylxe jabadaiiiji xangalsaxa baina.

Soveed hurguuiinuudai huragşad xadaa ynder obrazovaanitai, eeriingee xyseşadaliiji, znaaniiiji ba byxii şadabarijaa kommuniizmiin tylee ygexeer xezeedeşji belen baixa johotoinь medeeze. Tiimehee, literatuuraar zaadag bagşa bolbol ene talaar xymyyzyylelgiin ton jixe yyrgiiji dyyrgexe baina. Hurgagşadai zaabarilalga xadaa huragşadiiji, daisadtai xairagamgyi temeselde, tedeniiji yndeheerenь ygei xelgede zorigzuulhan—iime gaixamşagta, dylete uriaagaar nebterenxei baixa johotoi geeşe.

Huragşadiiji kommuniis johoor xymyyzyylxe ba tedenei obrazovaaniiiji, jyrenxii erdemiijinь deeşelyylxe xeregte, xereglegdexe—aixabtar olon istoriiçeska ba soveed yjiin yiigernyyd, materiaalnuud bii baina. Tedeniiji zybeer xereglexiin tylee zorimgoigoor xydelmerilelgiiji şuxala bolgoxo. „Iigorevei poolkiin tuxai yge" ba beliina bolbol niieedgyi bajalig materiaal bolzo ygene. Tereen soo, aradai aguujixe xeregyyd ba hanalnuudiiji xaruulhan, aradai geroiiçeska eeposei aixabtar jixe xemzeetei baihaninь eliren xaragdana. Orod aradiiji, eehediingee Exe oroniiji, daisadhaa xamagaalxiijinь ba negedexiijinь uriaalhan xysen tyges agitacioonno duunuud xadaa „Iigorevei poolkiin tuxai yge" soo todorxoi.

Iimehee, literatuuraar zaadag bagşanar bolbol iimenyyd beliiin—yiigernyydei ba ygenyydei udxiijinь, huragşadta oilguulan xelexe, myn, zarim tiimenyyd zoxioolnuudhaa abtahan otriivkanyydiiji seezeldyylxe, beliingyydei xydoozestvenno onso iigaajinь xaruulxa g. m. jixe xydelmerinyydiiji jabuulxa johotoi. Daisadta erid xariuu ygexiin ba Exe oronoigoo xyseşadaliinь, tyges xysete bolgoxiin tula, aradiiji negedelde uriaalhan, „Iigorevei poolkiin tuxai yge", eeriingee ideine talaar, ton ynetei ba aradta dyterxei baihanainь tuxai huragşadta todorxoilon xaruulaxanь şuxala bolno.

Arbanaimadaxi veekiin tyleelegşe, tariaaşanai xybyyn Lomonoosov xadaa, huragşadai dunda ton jixeer honirxogdodog baina. Huragşad bolbol Lomonoosovoi oobraziiji honirxodog ba todorxoigoor oilgon abxiiji oroldodog baina. Iime tula, hurgagşa xadaa ene teemiiji, huragşadta ton zybeer oilguulxiin tylee şadabaritaigaar xydelmerilze, Lomonoosov bolbol aguujixe oron aradai xybyyn ba olon janziin nauuçno xydelmerinyydiiji dyyrgexe xeregtenь, eeriingee aradta, terenei durtai bailganь—zorigzuulaa geze, oilguulxa uşartainь eli johotoi.

Hurguuliiin huragşadiiji xymyyzyylxe ba tedenei jyrenxii erdemiijinь deeşelyylxe xeregte, „Nedorooslь" geze Fonviiznai zoxiool, bajalig materiaal bolno. Ene zoxiooliiji zaaxa zuuraa, komeediiin otricaatelьna geroinuud—Prostakoova, Mitrofanuuşka, Skotiinin gexe zergiiji otricaatelьna ziişee bolgon xereglexe, tedeende duraagutaxa, zebyyrxexe ba tedeniiji, buruuşaan xaraxa hanalnuudiiji, huragşadta tyryylxenь şuxala baina.

Radiişçevoi gaixamşagta azabaidal, terenei zoxioon baiguulalga, hanal ba bodolnuud tuşaanь, huragşad xadaa jixexen intereesiiji gargana. Tiimehee, tere xadaa huragşadta dyterxei ba oilgomzotoi bolzo ygene. Bultanda medegdeheer baihan—aguujixe pisaatelьnuud—Gribojeedov, Pyyşkin, Leermontov gegşed tuxai ba tedenei literatuurna gaixamşagta ba ynete zoxioolnuud tuxainь, jyy oliiji xelexe geeşeb, zygeer, literatuuriin kyyrsiiji garalgada, tedenei zoxioolnuud ba oobrazanь tuilai yrgeneer xereglegdexe baihaniinь medeeze baina.

Ede pisaatelьnuudai tragiiçeska biograafinuudiinь xadaa negedegeer Nikolain kazaarmenna ba zobolonto stroido, huragşadai duragutalgiiji jixedxexetejee xamta, tere yjede, jireedyi gerelte sagai tylee, zorimgoigoor oroldohon bojeecyydiiji xaruulza ygene. Baarska Moskvaa „Uxaanhaa uidxar" geze Gribojeedovei zoxiooldo, pomeşçigyyd ba sveetyyd „Jevgeeni Oneeginde" ba aristokraati „Manai yjiin geroido" ton elieer xaruulagdahan baina. Azalşadai dundahaa garahan geroinuudiinь xysete xaraaktertai, uxaan ba zyrxeer nebterenxei, şine xynyyd baigaa, zygeer, tedeniiji toirohon orşom baidalaar gemteegdenxei baihan jym. Ede geroinuudiiji xaruulxa zuuraa, zarim geroinuudai otricaatelьna taliinь oroidooşji, martaza bolxogyi.

Leekce ba yrooguudiiji zybeer ba ton honirxoltoigoor yngergelge xadaa huragşadta, zaahan predmeedee xysed oilgoxiin ba tedeende nyleelxiin tyryyşiin argabaidai bolzo ygene. Xer magad, hurgagşa bolbol Paavla Korçaaginai („Staalь xaişan geed xatuuzanab" gehen zoxiooloi geroi) geroizm tuxai, şine xynei ba bodoto bolьşevilgei oobrazoor, terenei nebterenxei baihanainь tuxai ba sagaantanai zerlig muuxai jabuulganuud, xydelmerişed, bolьşevilgyydiiji, tedenei soxihon, zoboohon, xoroto xara aaşa gargahanainь tuxai, tiime gynzegii udxataigaar xeleehaanь, Paavla Korçaaginda, ylemze jixe duralalgaar, huragşadai hanaliinь dyyrexe ba sagaantaniiji tiime xizaargyi jixe duragutalga, zebyyrxelgeer xaraxa baina.

Şooloxovoi „Yrgegdehen celinaa" geze zoxiool soo, daisadtai erid xatuugaar temeseze, tedeniiji ygei xexe ba sociaiis Exe orondoo preedanne, duratai baixa jabadalda uriaalhan, gaixamşag xymyyzyylelgiin materiaalnuud bii. Todorxoilon xelexede, Polovcoov gegşiin, Xoproov ba terenei hamagiiji alahan ba preedanne bolьşeviig Daviidov gegşiin xydelmeri, terenei paartiiin xeregei tylee, eeriingee şuhiiji duha, duhalaaranь ygexeer belen baihanainь tuxai gexe metenyyd geeşe. Hurgagşad xadaa iimenyyd materiaalnuudiiji ton honirxoltoigoor xeleze ygexe gy, ali, eeree aixabtar todorxoigoor unşaza ygexenь şuxala. Zarim otriivkanuud ba citaaduudiiji seezeldelgiiji, bahal şuxala bolgoxo, jyyb gexede, tere xadaa huragşadiiji xymyyzyylxiin talaar, jixexen yyrgiiji dyyrgexe le.

Huragşadta patriotiizm ba geroiizmiiji xymyyzyylxe jabadal xadaa, gansal literatuurna kyyrsiin yroogoor xizaarlagdana bişe. Ende, busad yrooguud bolbol myn, tiime ba ylyyşji yyrgiiji dyyrgexe baina. Orod xelenei yrooguudiiji xelge bolbol, tere talaar aixabtar jixe yyrgiiji dyyrgene. Iimehee, orod xeliiji zaadag bagşa xadaa grazdanska dainai geroinuudai, manai yjiin baidalhaa, eiirxeelen xelebel, Xasaanai geroinuudai ba liooçiguud—geroinuudai, papaanincanuudai gaixamşagta—geroiiçeska ziişeenyydiiji abza, bodoto faaktnuudiiji demonstraacalan zaaxa johotoi.

Huragşadai, eehediingee tvoorçesko zoxioolnuudiiji bişegenь, tedenei jyrenxii beledxeliiji deeşelyylxe ba xymyyzyylelgiin talaar jixe udxa[ta]nartai baina. Bi xadaa 10-da[xi] klaassaigaa huragşadta, „Bide[...]ner bolbol miirei tyleebdi, zy[...]geer, bronepoojezdemnai z[...] paasna xaragiidaa", „Xer m[a]gad, ygelee dain boloo haanь[...] gexe zergiin teemenyydeer, ge[...]tenь daabarinuudiiji ygeh[en] bainam. Tiigeed, erxim ha[...] zoxioolnuudiinь, klaassa s[...] unşagdaxa jym.

Kinoodo ba literatuurna yd[...] şenyydte, kollektiivnoor oşo[...] bolbol xymyyzyylelgiin udx[a...] şanartai xemzeejabuulga my[...]. Tiime tula, tereniiji praktik[...] vaalxa johotoibdi. Hurguu[li...]nuudta literatuurna kyyrs[...] zaalga—ton xariuusalgatai [...] xyndete xereg bolno. Iim[e]heenь, eneeniiji zişeete hain[a...] jabuulxiin xoinohoo, literatu[u]raar zaadag bagşanar xadaa en[...] giiçneer xydelmerilxe johotoi.

Nikolaajeva — Ulaan-Yd[e]-iin № 3 dunda hurguuliiin [...] gagşa.

Харюусалгата редактор Р. БИМБАЕВ.

Адрес редакции: Центросоюзная 19 Телефоны: редактора — 3-44 отв. секретаря 3-28 Сельхозотдел — 7-55 отдел писем — 5-07.
Типография [illegible] БМАССР.
Бурглавлит № 1769